

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	9495 Підприємницька діяльність в авіації
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

12.06.2020 р.

Справа № 0390/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 07 "Управління та адміністрування" у складі:

Бардась Артем Володимирович – головуючий,
Омельченко Наталія Володимирівна,
Наталія Шалімова,
Мельник Віктор Миколайович,
Люта Ольга Василівна,
Кузнецов Кирило Андрійович,
Крутова Анжеліка Сергіївна,
Затонацька Тетяна Георгіївна,
Бридун Євгеній Володимирович,
Біловодська Олена Анатоліївна,
Serhii Kasian,
Roman Shulyar,
Olena Boienko,

за участі запрошених осіб:

Білоус Оксана Іванівна – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	9495
Назва ОП	Підприємницька діяльність в авіації
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 13, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ОП «Підприємницька діяльність в авіації» направлена на підготовку висококваліфікованих фахівців з компетентностями щодо критичного осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності; з уміннями обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур тощо в повній мірі узгоджується із місією та стратегією Національного авіаційного університету

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Наявна тісна співпраця, як зі стейкхолдерами так і здобувачами вищої освіти, зумовлює реальне корегування та удосконалення ОП та подальший її розвиток.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Особливістю даної програми є те, що вона охоплює дуже цікаву та специфічну сферу підприємницької діяльності чим і підтверджується її унікальність та галузеву спрямованість. Моніторинг ринку праці, спілкування з представниками малого та середнього бізнесу в авіаційній галузі забезпечує реальне удосконалення ОП. Перш за все це стосується трансформації розуміння предметної області через придатність до працевлаштування випускників ОП. Разом з тим, така унікальність спричиняє проблеми пошуку в Україні аналогічних програм для запозичення найкращих практик з метою удосконалення ОП. В такій ситуації орієнтація на кращі світові практики у цій сфері забезпечать цій ОП значну конкурентоздатність не тільки на ринку освітніх послуг в Україні, а і за кордоном. Унікальна можливість забезпечувати на базі підприємств галузі, з якими налагоджені тісні партнерські зв'язки ЗВО, курси для підвищення кваліфікації викладачів, практичні пропозиції стейкхолдерів щодо покращення змісту ОП відкриває значні перспективи у розбудові цієї ОП та її удосконаленні. Систематичне оновлення змісту ОП (впродовж 2016-2020 рр.), заміна окремих ОК іншими за рекомендаціями роботодавців підтверджує здатність ОП відображати сучасні зміни, що відбуваються в галузі.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП «Підприємницька діяльність в авіації» містить перелік загальних та фахових компетентностей, який відповідає переліку, наведеному у діючому стандарті та повністю забезпечується нормативною складовою ОП. Разом з тим, розробники ОП додатково додали фахові компетентності: ФК 11, ФК 12, ФК 13., які забезпечили реалізацію відповідних ПРН: 21. Вміти оцінювати ризики ведення підприємницької діяльності в авіації; 22. Вміти оцінювати ефективність операційної та інвестиційної діяльності та підприємницьких структурах авіації; 23. Вміти здійснювати аналіз та визначати напрямки підвищення ефективності діяльності підприємницьких структур в авіації. Відповідність ОП стандарту доводить її здатність забезпечувати досягнення ПРН.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП складає 240 ЄКТС кредитів, що відповідає нормам, викладеним у Законі України «Про вищу освіту» № 1556-VII в редакції від 18. 03. 2020 р. та стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського рівня) затвердженого 13. 11. 2018 р.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Підготовка у НАУ здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» була розпочата у результаті затвердження «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266. Випускова кафедра економіки та ініціювала започаткувати освітньо-професійну програму «Підприємницька діяльність в авіації» з 2016 року. ОП 2019 року відповідає стандарту вищої освіти і відповідно до матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми 4 СТОР 15 ОП ПРН забезпечені обов'язковими компонентами. Разом з тим, наведена на стор 13 ОП структурно-логічна схема потребує корегування, на ній необхідно відобразити послідовність вивчення обов'язкових компонентів, які повинні досягнення ПРН даної ОП. В комплекті поданих документів ОП 2016 року датована 26.06.2018 року, навчальний план позначений як навчальний план 2016 року датований 25 04 2019 р. Об'єднання в одній ОП та одному навчальному плані трьох ОП на нашу думку є недоречним, через те, що кожна з представлених ОП має свою специфіку і відповідну кореляцію, починаючи з опису предметної області, орієнтації, основного фокусу, особливостей ОП та придатності випускників до працевлаштування. А тому пропозиція ЕГ з цього приводу слухна і заслуговує на відповідну реакцію ЗВО.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Аналіз ОП 2016, 2018, 2019 років підтвердив суттєвий перегляд і переосмислення предметної області ОП та формування загального бачення яких фахівців готує НАУ з цієї спеціальності. Остання редакція ОП 2019 має значні переваги по відношенню до попередніх варіантів, що підвищує її конкурентоспроможність та привабливість для потенційних абітурієнтів. Відповідно до змісту ОП об'єктами її вивчення є підприємства, на вивчення діяльності яких зосереджені такі освітні компоненти. Методи, методики та технології, що визначені предметною областю Стандарту і якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці, розкриваються та відпрацьовуються при опануванні освітніх компонентів. Систематичне анкетування (розпочате в НАУ у 2015 р.) дає змогу відслідковувати задоволеність студентів окремими ОК. За результатами зустрічей зі студентами, а також роботодавцями виникає потреба в оновленні ОП сучасними дисциплінами. Це забезпечує перспективи для створення конкурентних переваг даної ОП на ринку освітніх послуг. З урахуванням оновленого опису предметної області доцільно переглянути зміст обов'язкового та вибіркового блоків нового навчального плану на предмет зосередження дисциплін пов'язаних безпосередньо із авіаційною галуззю у блоці обов'язкових дисциплін, а у блоці вибіркового дисципліни зосередити ОК, що можуть доповнити та розширити ОК обов'язкового блоку.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, реалізується шляхом виділення блоку вибіркового дисциплін та запровадження у ЗВО системою або процедурою такого. Стосовно ОП, яка розглядається. Відповідно до чинного стандарту вищої освіти в ОП і навчальному плані наявний блок вибіркового дисциплін. Дотриманий встановлений законодавством обсяг 60 кредитів, тобто 25 % від загального обсягу дисциплін передбачений для бакалаврського освітнього ступеня. В НАУ

розроблений внутрішній нормативний документ щодо процедури вибору здобувачами вищої освіти цих дисциплін «Методичні рекомендації щодо вільного вибору студентами навчальних дисциплін» https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/polojennya/Vilyi_vybir_dustsyplin.pdf.

Особливістю цієї програми є те, що у блоці вибіркових дисциплін 36 дисципліни, одна з яких за своїм обсягом становить половину необхідного обсягу для вибору. Це ОК «Військова підготовка» обсягом 29 кредитів. У звіті про СО та висновку ЕГ зазначено, що «У НАУ реалізовується процедура вибору здобувачами дисциплін, яка деталізована у «Методичних рекомендаціях щодо вільного вибору студентами навчальних дисциплін». Не зрозуміло про яку деталізацію йдеться, однак, жодного пояснення або деталізації, стосовно ситуації представлений в даній ОП у «Методичних рекомендаціях щодо вільного вибору студентами навчальних дисциплін» не знайдено. Тому, або цей документ потребує змін з урахуванням чинного законодавства, бо цей документ прийнятий у 2016 року, а за цей час відбулося багато змін, які потребують уточнення або потребує відповідного доповнення тобто певної деталізації про яку йшлося вище. Або таке роз'яснення необхідне безпосередньо в ОП та навчальному плані стосовно процедури такого вибору. Підтримуємо пропозицію ЕГ стосовно доцільності вилучення ОК «Військова підготовка» обсягом 29 кред. із ОП і начального плану та можливої пропозиції здобувачам вищої освіти обрати її як додатковий курс з видачею відповідного документу про його проходження. Це може бути конкурентною перевагою для фахівців цієї ОП, бо розширює можливості подальшого працевлаштування у військовій сфері пов'язаній із авіацією. Позитивним слід вважати зазначену у звіті СО розробку загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін для розширення можливості вибору вибіркових дисциплін різного профілю та долученості до вивчення збірних груп та створення електронних кабінетів здобувачів вищої освіти, використання яких сприятиме впровадженню цифрових технологій у процес вибору дисциплін.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

У звіті експертної групи зазначено: «Згідно ОП та навчального плану передбачено такі види практичної підготовки – Фаховий тренінг (3 кред.) та Переддипломна практика (3 кред.)... Послідовність та прикладний характер вказаних практик дозволяє здійснювати комплексний моніторинг останніх тенденцій розвитку сфери підприємництва та галузі зокрема». Не зовсім зрозуміло, як можливо за 6 кредитів досягти комплексності моніторингу останніх тенденцій розвитку сфери підприємництва та галузі? На нашу думку, такий малий обсяг кредитів, що відводяться на практичну підготовку, є критичним і потребує суттєвої кореляції. Враховуючи тісну співпрацю кафедри зі стейкхолдерами, які готові посприяти покращенню цієї складової ОП, потрібно уважно та зважено проаналізувати блок обов'язкових ОК та розробити програму наскрізної практичної підготовки починаючи з 2-го курсу.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Позитивним досвідом слід вважати започаткування в університеті першої черги проекту «SoftSkills», основною метою якого є формування комплексу навичок, необхідних для успішної реалізації проектів, побудови кар'єри, презентації себе як творчої особистості, зокрема тренінги з ораторського мистецтва, стрес-менеджменту, креативності тощо. Функціонування Інституту новітніх технологій та лідерства НАУ <http://cnt.nau.edu.ua/uk/startap-shkola>, воркшопів англійської мови <http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/vorkshop-z-angliyskoyi-movy-25-02>, школи лідерства та громадянської свідомості <http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/startovala-shkola-liderstva-ta-gromadyanskoji-svidomosti>, заходів НАУ-хабу <http://aviator.nau.edu.ua/nau-hub/52-nau-hub-tse-prostir-neformalnoi-osvity-v-nau> все це сприяє всебічному розвитку здобувачів вищої освіти та набуття ними соціальних навичок (soft skills).

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Станом на сьогодні професійний стандарт за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Регулювання обсягу окремих освітніх компонентів ОП в НАУ регулюється декількома внутрішніми нормативними документами. «Методичних рекомендацій щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми ступеннями у Національному авіаційному університеті» <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/2/MRsklad.pdf>, «Положення про індивідуальний план студента та знаходиться за посиланням: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/10_12_19/Polgennja_pro_INPS_NAU.doc.pdf; та проект Положення про індивідуальний план студента та знаходиться за посиланням: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/10_12_19/Pologennja_pro_INPS_NAU.doc.pdf, що регулюють фактичне навантаження здобувачів, яке є достатнім для досягнення цілей та програмних результатів навчання і не порушує встановлених норм. За результатами проведеної перевірки ЕГ встановлено, що для корегування фактичного навантаження здобувачів вищої освіти бакалаврату випусковою кафедрою започатковано проведення періодичних опитувань здобувачів вищої освіти щодо їх ймовірного перевантаження та співставлення передбачуваної та реальної необхідної кількості годин на виконання самостійної роботи. При цьому, слід звернути увагу на те, що 53 % годин від загальної кількості аудиторних складають лекції, а практичні заняття відповідно 47%. Враховуючи потребу здобувачів вищої освіти у збільшенні практичної складової доречно розглянути питання про перегляд такої ситуації та збільшення кількості практичних занять у загальному обсязі аудиторних. До «Методичних рекомендацій щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми ступеннями у Національному авіаційному університеті» <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/2/MRsklad.pdf> доречно внести уточнення стосовно виділення в окремі блоки: практичну підготовку, в яку включити всі види

практик і окремо виділи блок підсумкова атестація, в яку доречно віднести: атестаційний екзамен та/або публічний захист кваліфікаційної роботи. Підготовка кваліфікаційної роботи, курсові роботи є складовими блоку теоретичної підготовки.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Першим кроком до наближення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти за даною ОП може вважатися перегляд ОП на предмет збільшення обсягу практичної підготовки про що йшлося вище. А тісна співпраця зі стейкхолдерами та їх готовність посприяти цьому процесу може стати основою для підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

У відповідь на пропозицію зазначену у формі СО «Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП» було подане одне посилання <http://pk.nau.edu.ua/pravyula-rghyomu-2020>, яке не містить повної відповіді і стосується загальних правил прийому на навчання в НАУ. Загальні правила прийому на навчання до НАУ достатньою мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло, що підтверджено здобувачами вищої освіти у спілкуванні з експертами. Дискримінаційні положення щодо вступу на навчання за даною ОП відсутні

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Враховування особливостей самої програми передбачає визначення форми та змісту вступних випробувань, які мають відповідати рівневі початкових (вхідних) компетентностей, потрібних для того, аби розпочати навчання на програмі. У звіті про СО не наведено жодних посилань на конкретні документи, що регулюють це питання. У звіті ЕГ наведено (<http://pk.nau.edu.ua/pravyula-rghyomu-2020>) послання на загальні Правила прийому до Національного авіаційного університету у 2020 році (про які йшлося у п.2.1) і які не містять програм вступних випробувань даної ОП. Посилання на наявність та зміст програм вступних випробувань за цією ОП у звіті СО і висновку ЕГ відсутні. Разом з тим, програми вступних випробувань розміщені на вкладці факультету економіки та бізнес-адміністрування через низку посилань посиланням <http://feba.nau.edu.ua/abiturientu/program>. Знайти цю інформацію на сайті доволі складно. Програми вступних випробувань доцільно переглянути на предмет рекомендованої літератури та вилучити джерела більш ніж 10 річної давнини, зокрема, видання 2008 року.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В НАУ наявна практика визнання результатів навчання в інших ЗВО закріплена низкою внутрішніх нормативних документів. Разом з тим, фактів використання права на академічну мобільність з боку студентів на даній ОП не було. В університеті, за підтримки Британської Ради та МОН України, на 2021/2022 н.р. передбачена внутрішня академічна мобільності, оговорено можливість подачі спільної заявки на спеціальність менеджмент та підприємницька діяльність з Національним технічним університетом «Дніпровська політехніка». Здобувачі вищої освіти і студентське самоврядування обізнані стосовно процедур академічної мобільності. Є обмеження щодо переведення студентів на першому курсі, тому здобувач вищої освіти за першим бакалаврським рівнем може подати заяву про переведення тільки після першого року навчання.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних ПРН міститься в ОП. Інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься в робочих навчальних програмах. На момент опрацювання матеріалів справи відсутні у базі даних 12 РНП з дисциплін (таблиця №1 ОП, а саме Мікроекономіка, Економіка підприємства, Менеджмент, Теоретичні основи товарознавства в підприємстві, Організація підприємницької діяльності, Технології управління персоналом, Економіка та організація інноваційної діяльності підприємницьких структур, Бізнес-планування, Цінова політика в авіації, Управління зовнішньо-економічною діяльністю суб'єктів Авіа бізнесу, Оцінка конкурентоспроможності суб'єктів авіа-бізнесу, Інвестиційна діяльність підприємницьких структур).

При цьому Робочі навчальні програми потребують відповідного удосконалення, зв'язку безпосередньо із компетентностями та ПРН закріпленими в ОП, перегляду рекомендованої літератури на предмет року видання та чіткої фіксації критеріїв оцінювання по кожному виду аудиторних та поза аудиторних робіт здобувачів вищої освіти. Потребують розробки методичні рекомендації для курсових робіт з дисциплін: Організація підприємницької діяльності, Аналіз господарської діяльності підприємницьких структур, Економіка та організація інноваційної діяльності підприємницьких структур, В подальшому пропонується перейти на оформлення повноцінних силабусів, зручних і таких потрібних розробок, для студентства. Переглянути методичні рекомендації до виконання випускової, потрібно кваліфікаційної роботи і оформити з урахуванням змісту ОП. В навчальному плані необхідно перевірити відповідність кількості кредитів на виконання кваліфікаційної роботи безпосередньо в плані і в графіку навчального процесу. У відкритому доступі відсутня тематика кваліфікаційних робіт. Вибіркові дисципліни, які розміщені на сайті кафедри у вигляді презентаційна 6-10 слайдів наведена інформація, яка не може вважатися достатньою для здобувачів вищої освіти під час вибору дисциплін вільного вибору. Із 32 презентацій вибіркового дисциплін тільки 15 мають відношення до навчального плану, 3 ВК мають неповну назву наприклад на сайті «Організаційне проектування суб'єктів господарювання» в плані «Організаційне проектування авіа бізнесу» тощо. Відсутні відкритому доступі 15 РНП або хоча б презентації цих ВК. Експертам був наданий тимчасовий доступ до розміщених у гул формах методичних розробок для здобувачів вищої освіти за цією ОП. Окрім цього методичне забезпечення розміщене у репозитарії НАУ <https://er.nau.edu.ua/>, але доступ можливий тільки через персональний пароль. Можливості ознайомитись з цими розробками не було через відсутність такого посилання у звіті про СО.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

В НАУ методи навчання і викладання на ОП дозволяють реалізуватися принципам академічної свободи. Здобувачі мають можливість обирати напрямок та тематику наукових та дослідно-аналітичних робіт, брати участь у конференціях. Принцип академічної свободи реалізується також через вільний вибір навчальних дисциплін, хоча ця процедура потребує удосконалення.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних ПРН міститься в ОП. Інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься в робочих навчальних програмах. На момент опрацювання матеріалів справи відсутні у базі даних 12 РНП з дисциплін (таблиця №1, а саме Мікроекономіка, Економіка підприємства, Менеджмент, Теоретичні основи товарознавства в підприємстві, Організація підприємницької діяльності, Технології управління персоналом, Економіка та організація інноваційної діяльності підприємницьких структур, Бізнес-планування, Цінова політика в авіації, Управління зовнішньо-економічною діяльністю суб'єктів Авіа бізнесу, Оцінка конкурентоспроможності суб'єктів авіа-бізнесу, Інвестиційна діяльність підприємницьких структур. При цьому Робочі навчальні програми потребують відповідного удосконалення, зв'язку безпосередньо із компетентностями та ПРН закріпленими в ОП, перегляду рекомендованої літератури на предмет року видання та чіткої фіксації критеріїв оцінювання по кожному виду аудиторних та поза аудиторних робіт здобувачів вищої освіти. Потребують розробки методичні рекомендації для курсових робіт з дисциплін: Організація підприємницької діяльності, Аналіз господарської діяльності підприємницьких структур, Економіка та організація інноваційної діяльності підприємницьких структур, В подальшому пропонується перейти на оформлення повноцінних силабусів, зручних і таких потрібних розробок, для студентства. Переглянути методичні рекомендації до виконання випускової, потрібно кваліфікаційної роботи і оформити з урахуванням змісту ОП. В навчальному плані перевірити відповідність кількості кредитів на виконання кваліфікаційної роботи безпосередньо в плані і в графіку навчального процесу. Інформації доступу до методичних розробок для здобувачів вищої освіти забезпечена через репозитарій НАУ <https://er.nau.edu.ua/>, мережу facebook, viber, telegram, гугл-класи, усні повідомлення в аудиторіях.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Участь викладачів та здобувачів вищої освіти у розробці держбюджетної науково-дослідної теми «Науково-методичне забезпечення управління бізнес-процесами для розвитку підприємництва» (номер держреєстрації 0118U004685, термін виконання 01.05.2018 – 01.05.2021), проведення щорічної Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми економіки», функціонування відкритого Центру підтримки інновацій «TISC», Центру організації освітньо-наукової діяльності студентів та молодих учених <http://cnt.nau.edu.ua/uk/centr-organizaciyi-osvitno->

naukovoyi-diyalnosti-studentiv-ta-molodyh-uchenyh та стартап-школи <http://cnt.nau.edu.ua/uk/startapshkola> сприяє поєднанню навчання і досліджень.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Системи забезпечення якості освіти у НАУ пов'язана із здійсненням моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у т. ч. із залученням зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів. Результати моніторингу ОП фіксуються і аналізуються <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/quality-prorams.html>. Позитивною практикою слід вважати використання власних наукових розробок при викладанні дисциплін. Підтвердженням дієвої та тісної співпраці з потенційними роботодавцями слугують відгуки-рецензії.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Інтернаціоналізація діяльності визначається НАУ <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/strategy-2030.html> реалізується через співпрацю ЗВО з численними закордонними закладами вищої освіти. Кафедра економіки та бізнес-технологій ініціювала укладання договорів про співпрацю із Батумським державним університетом ім. Шота Руставелі, Батумським навчальним інститутом навігації, Грузинським авіаційним університетом, Національним інститутом економічних досліджень (Батумі, Грузія), Американським університетом культури і освіти (м. Бейрут, Ліван), Варненським вільним університетом ім. Чорноризця Храбра (Болгарія) <http://feba.nau.edu.ua/2017-04-24-13-44-33> Однак у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного обміну студентами здобувачі даної освітньої програми поки не брали участі.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти відображені у робочих програмах дисциплін. Як зазначалось вище РПН потребують оновлення з урахуванням компетентностей та ПРН відповідно до оновленої ОП. Особливу увагу слід приділити критеріям оцінювання різних видів аудиторних та поза аудиторних завдань. Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою ЄКТС. Форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання зрозумілі забезпечуються Для здобувачів інформація щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання доводиться на першому занятті. Окрім цього, така інформація розміщена на стенді біля деканату та доноситься до здобувачів вищої освіти куратором на першій годині корпоративної культури.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Відповідно до вимог стандарту вищої освіти, затвердженого МОН зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» атестація здобувачів вищої освіти може здійснюватися у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи або державного іспиту за фахом. ОП «Підприємницька діяльність в авіації», передбачає атестацію у формі публічного захисту випускної роботи та проведення державного екзамену за фахом згідно «Положення про атестацію випускників Національного авіаційного університету освітньо-кваліфікаційних рівнів (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра» https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/polojennya/Polozhennia_pro_atestatsiiu_vypuskny_kiv_VP.pdf Оновлений варіант ОП 2019 року передбачає Вимоги до кваліфікаційної роботи (перелік, порядок написання та захисту) прописано в методичних рекомендаціях. Ця методична розробка потребує оновлення з урахуванням специфіки ОП, з чітким виділенням її особливостей Однак доцільно внести зміни до ОП в частині вимог до кваліфікаційної роботи, а також у програмі кваліфікаційної роботи чітко виділити особливості ОП «Підприємницька діяльність в авіації». Методичні вказівки варто доопрацювати в частині представлення тематики кваліфікаційних випускних робіт з урахуванням галузевих аспектів – підприємництва в авіації.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Контрольні заходи та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється згідно із «Положенням про організацію освітнього процесу» в НАУ https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Do%9B%D1%8E%D1%82%Do%B8%Do%B9/2020.02.07%20Do%9F%Do%BE%Do%BB%Do%BE%Do%B6%Do%B5%Do%BD%Do%BD%D1%8F%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%20%Do%BE%D1%80%Do%B3%Do%Bo%Do%BD%D1%96%Do%B7%Do%Bo%D1%86%D1%96%D1%8E%20%Do%BE%D1%81%Do%B2%D1%96%D1%82%Do%BD%D1%8C%Do%BE%Do%B3%Do%BE%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%D1%86%Do%B5%D1%81%D1%83%20%Do%B2%20%Do%9D%Do%90%Do%A3_2019.pdf За результатами контрольних заходів, які відомі здобувачам вищої освіти, мали місце перездача студентами окремих дисциплін, але конфліктних ситуацій при цьому не було зафіксовано. Правила проведення контрольних заходів є доступними для усіх учасників освітнього процесу, вони наявні у відкритому доступі на сайті ЗВО.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика та процедура дотримання академічної доброчесності регулюються низкою внутрішніх нормативних документів: Серед них: Кодекс честі науково-педагогічного працівника та Кодекс честі студента НАУ; Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ, затвержене на засіданні Вченої ради. Положення введено в дію наказом ректора від 16.07.2018 № 359; Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат від 13.12.2018 № 605; «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ»; Положення про академічну доброчесність. Всі ці документи, розміщені на стендах навчальних корпусів університету, а також на сайті <https://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/kodeks-chesti-naukovo-pedagogichnogo-pratsivnika-i-studenta-nau/> / Університету. З 2019 р. у НАУ обов'язковим є перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти за допомогою сервісу Unicheck. Перевірку кваліфікаційних робіт здійснюють відповідальні за антиплагіат-перевірку на рівні кафедр. Окрім цього перевірі на плагіат підлягають курсові, наукові праці здобувачів вищої освіти та викладачів. Очікується перевірка на плагіат кваліфікаційних робіт, які за цією ОП захищатимуться вперше.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Слід зважати на те, що «академічна» і «професійна» кваліфікації для цілей застосування Критеріїв мають автономне значення, яке не пов'язане із формальними освітніми та професійними кваліфікаціями. У звіті ЕГ зазначено «Академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, згідно наданої інформації про пункти відповідності ліцензійним умовам в достатній мірі забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Професійна кваліфікація гаранта ОП, зав. кафедрою та в цілому ПВС за достатньою кількістю ліцензійних умов відповідає профілю кафедри та даної ОП». Ліцензійні умови пропонують перелік формалізованих критеріїв, що дозволяють встановити відповідність викладачів і спеціальностей. Оскільки підкритерій 6.1 вимагає співвіднесення викладачів і дисциплін, такий набір формалізованих критеріїв у цьому контексті недостатній. Отож, питання щодо відповідності певного викладача певній дисципліні є предметом оцінки експертної групи, ґрунтуючись на індивідуальному підході та беручи до уваги надані ЗВО пояснення. Здійснити таку оцінку не було можливості за браком відповідної інформації у таблиці 2 звіту про СО. Експертною групою запропоновано викладачам випускової кафедри, та тим, що задіяні в освітньому процесі за даною ОП посилити роботу над публікаціями у журналах, що індексуються БД Scopus та WofS; посилити критерії професійної активності.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Конкурсний добір викладачів у ЗВО здійснюються на основі чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів (Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Національному авіаційному університеті) <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/5/poriadokzamish.pdf>. Піл добору кадрів враховується підвищення кваліфікації та стажування; науково-педагогічний стаж роботи, навчально-методичні праці, які використовуються у освітньому процесі та наукові праці, опубліковані у фахових наукових виданнях України чи періодичних наукових виданнях інших держав. У спілкуванні також було зазначено, що обрання викладача для реалізації освітніх компонентів (дисциплін) здійснюється з урахуванням наявності у нього доробок з питань, що наповнюють дану дисципліну.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Основними формами співпраці зі стейкхолдерами є: спільна робота при проектуванні та реалізації ОП; залучення практиків-роботодавців до рецензування ОП (що підтверджено відгуками-рецензіями); проведення ворк-шопів, лекцій; участь у круглих столах, консультування здобувачів практиками-потенційними роботодавцями під час проходження студентами практик.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Кафедра має позитивний досвід стосовно залучення до аудиторних занять практиків. Серед них це Керівник Секретаріату Ради підприємців Кабінету Міністрів України, аналітика фінансових ринків, УСПШНІ підприємстві тощо. Формат таких зустрічей різноманітний від традиційних лекцій до сучасних ворк-шопів.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У ЗВО здійснюється різноманітна робота щодо професійного розвитку викладачів через власні програми, а також у співпраці з іншими організаціями і установами. Ругююється ця процедура внаслідок рішенням нормативним документом «Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Національного авіаційного університету»

https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/5/2_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B2%20%D0%BA%D0%B2%D0%Vo%D0%BB%D1%96%D1%84_%D0%Vo%D0%BA%D1%82.pdf До основних видів підвищення кваліфікації університеті відносять: довгострокове та короткострокове підвищення кваліфікації (семінари, тренінги, вебінари, «круглі столи» тощо); та стажування. Окрім цього в університеті функціонує Інститут лідерства та новітніх технологій Центру організаційного розвитку та лідерства <http://cnt.nau.edu.ua/uk/centr-organizacijnogo-rozvytku-iliderstva>, Навчально-науковий інститут неперервної освіти НАУ <http://ino.nau.edu.ua/ostvita/pidvishhennya-kvalifikaczi%20%D1%97/> НПП мають можливість підвищити кваліфікацію за пропонуваними тематикою тренінгових програм.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У НАУ система заходів стимулювання розвитку викладацької майстерності науково-педагогічних працівників передбачає матеріальні та моральні заохочення викладацької майстерності. Оцінка викладацької майстерності викладачів здійснюється на рівні кафедр шляхом проведення відкритих занять, взаємного відвідування занять викладачами, а також частково через анонімні опитування студентів. У цілому існуюча система матеріального стимулювання викладацької майстерності в університеті потребує удосконалення.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Всі учасники освітнього процесу мають вільний та безоплатний доступ до інфраструктури інформаційних ресурсів НАУ, що є необхідними для організації освітнього процесу, а саме: до електронних ресурсів бібліотеки, депозитарію, а також мають можливість безкоштовно користуватися навчально-методичною літературою, комп'ютерною технікою, іншою інфраструктурою НАУ.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Правилами внутрішнього трудового розпорядку НАУ, затверджені на конференції трудового колективу університету, які передбачають забезпечення безпечних умов навчання та зобов'язує студентів дотримуватись правил техніки безпеки.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Забезпечення освітньої, формаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, здійснюється шляхом злагодженої комунікації кураторів, старост груп, представників студентського самоврядування факультету, гуртожитку, університету

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У НАУ для категорій осіб з особливими потребами розроблено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Inkluzivna_osvita/inkluz_nakaz.pdf. На даний час осіб з такими потребами серед здобувачів вищої освіти немає, однак, цю проблему слід вирішувати завчасно і запланувати облаштування відповідних пандусів (ліфтів для підйому).

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), є доступною на сайті, регулюється Положенням про булінг, мобінг, кібербулінг, харасмент: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/Buling_mobing_2019.pdf, Антикорупційною програмою НАУ: <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/zapobigannya-koruptsii.html>. Функціонує комісія для розгляду заяв про виявлені корупційні правопорушення. На сайті університету вказані спеціальні гарячі телефонні лінії та пошти на які можна звертатись при виникненні конфліктних ситуацій <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/zapobigannya-koruptsii.html>.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, та періодичного перегляду освітньо-професійних програм в ЗВО відбувається у відповідності до Положення «Про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Національного авіаційного університету» щорічно. Під час перегляду враховуються пропозиції стейкхолдерів, потреби ринку праці, зміни в законодавчій базі та новітні тенденції в науці. Нова версія ОП переглянута у 2019 р. суттєво відрізняється, в кращому розумінні, від попередніх версій ОП. Разом з тим врахування поточних пропозицій удосконалить діючу ОП, надасть їй нового стимулу для покращення.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Значну роль у залученні здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості відіграють представники студентського самоврядування. В НАУ застосовується модель системи внутрішнього забезпечення якості, розробленої в рамках проекту Erasmus+QUAERE, яка передбачає визначення індикаторів та показників оцінки, що враховують ступінь відповідності ОП вимогам та очікуванням здобувачів вищої освіти, ступінь розробленості нормативного забезпечення щодо реалізації студентоцентрованого навчання, ступінь використання гнучких навчальних траєкторій, ступінь прозорості процедур оцінювання.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Тісна співпраця НАУ з роботодавцями зумовлена тим, що вони є випускниками НАУ, також функціонуванням системи взаємозв'язку між ЗВО, роботодавцями та вирішення питань працевлаштування випускників ОП. Кафедра економіки та бізнес-технологій співпрацює з об'єднанням представників роботодавців – Федерацією роботодавців України, зі Спільною підприємців малих, середніх та приватизованих підприємств України, Радою підприємців при Кабінеті Міністрів України.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Здобувачі вищої освіти та випускники активно підтримують ініціативи університету проводити систематичні зустрічі зі студентами і налаштовані на співпрацю з університетом після закінчення ЗВО.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Внутрішня система забезпечення якості в Національному авіаційному університеті реалізується через виконання ряду процедур <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/quality-procedures.html>: Здійснюється внутрішнє самооцінювання структурних підрозділів факультету. На кафедрі запроваджено систему студентського моніторингу «Викладач очима здобувачів вищої освіти». Система забезпечення якості НАУ дозволяє своєчасно реагувати на виявлені недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Попередніх акредитаційних експертиз за цією ОП не проводилось (акредитація ОП первинна).

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В НАК задіяна гнучка система взаємодії між різними групами стейкхолдерів. Це знаходить свої відображення в оновленні та осучасненні внутрішньої нормативно-правової бази, впровадженні принципів академічної доброчесності, функціонуванні системи заохочення студентів і викладачів. Для покращення ситуації та підвищення культури якості шляхом поведяться: регулярні опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання. В НАУ розроблена багатоступенева система забезпечення якості вищої освіти з чітким розподілом відповідальності між різними структурними підрозділами, що описано в «Положенні про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності НАУ»:

https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/Polozhennya_pro_zabezpechen_nya_yakost%D1%96_2018_11_28_end_1__z%D1%96%20zm%D1%96nami.pdf; розроблено Проект Положення про раду якості:

https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/Polozhennya_pro_Radu_z_yakost%D1%96_NAU_projekt_20_11_22.pdf.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними на сайті НАУ і регулюються двома документами: Статутом, Правилами внутрішнього трудового розпорядку НАУ та Положенням про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті. Статут Університету: <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/pro-universitet/statut-universitetu.html> (посилання активне), Правила внутрішнього трудового розпорядку НАУ: <https://nau.edu.ua/site/variables/docs/pologennya/%D0%BF%D1%80%D0%Bo%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%Bo-D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D1%83-2018.pdf> (посилання не активне) Положенням про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20%D0%9B%D1%8E%D1%82%D0%B8%D0%B9/2020.02.07%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%Bo%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%Bo%D1%86%D1%96%D1%8E%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%83%20%D0%B2%20%D0%9D%D0%90%D0%A3_2019.pdf (сторінка знаходиться на технічному обслуговуванні).

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Для отримання зауважень та пропозицій від зовнішніх стейкхолдерів на сайті НАУ розміщена закладка «ПРОЄКТИ» де відбулось розміщення проєкту по даній ОП: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program/>. Як зазначають представники ЗВО публікація проєкту відбулася вчасно і роботодавці взяли участь в обговоренні, надали пропозиції щодо покращення ОП https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/Vidguk_recenzija/18_03_2020/vidgik_rec_OP_PD_bak_2019.pdf

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті НАУ опублікована ОП у вільному доступі: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/zagalna-informatsiya/informatsiya-po-osvitnih-programah.html>. Будь хто може переглянути ОП, загальну інформацію про програму, програмні компетентності, перелік компонент, форми підсумкового контролю за компонентами, структурно-логічну схему освітньої програми тощо. Обсяг інформації опублікованої про ОП є достатнім для зацікавлених осіб.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію B, E чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

- 1.Запровадити систему постійного моніторингу кращих аналогічних/ подібних іноземних освітніх програм.
- 2.Розпочати дієву співпрацю з іноземними партнерами з метою вивчення та врахування найкращого досвіду аналогічних іноземних ОП

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1.Виокремити ОП «Підприємницька діяльність в авіації» із переліку ОП, що входять у спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» і розробити окремий навчальний план. 2. В новому навчальному плані в блоці обов'язкових дисциплін передбачити зосередити ОК, які стосуються предметної області ОП, тобто пов'язані із сферою авіації. А до блоку вибіркових ввести ОК, які здатні доповнити або розширити компетентності майбутніх фахівців. 3 Структурно-логічна схема потребує переробки, вилучення з неї вибіркових дисциплін та відображення на ній взаємозв'язку та порядку вивчення обов'язкових освітніх компонент ОП. 4 Внести зміни до процедури вибору дисциплін вільного вибору, спростивши механізм вибору та надавши здобувачам вищої освіти можливості обирати ці дисципліни із єдиного інформаційного банку вибіркових дисциплін, за потреби розподіливши його на декілька рівнів: кафедральний; деканату/інституту; університету. 5.Вилучити із ОП та навчального плану дисципліну і курсову роботу, які за назвою співпадають з назвою спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». 6. Збільшити кількість практичних занять у загальному обсязі аудиторних. 7. Розглянути питання суттєвого збільшення кількості кредитів на проведення практичної підготовки. Використовуючи унікальну можливість спавпраці з потенційними роботодавцями розробити програму наскрізної підготовки починаючи з 2 курсу.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1.Розмістити інформацію про правила вступних випробувань через головну вкладку приймальної комісії для зручності пошуку інформації. 3. Переглянути рекомендовану літературу у програмах вступних випробувань. 2.Започаткувати та активно розвивати академічну мобільності здобувачів вищої освіти даної ОП. 3.Проводити роз'яснювальну роботу серед здобувачів вищої освіти щодо можливостей навчання у неформальній освіті та визнання ЗВО здобутих результатів. 4.Розробити внутрішній нормативний документ ЗВО щодо особливостей визнання результатів навчання, які забезпечать можливість врахування ЗВО отриманих результатів навчання здобувачами вищої освіти у системі неформального навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. У таблиці 3 у переліку методів навчання перераховані переважно традиційні методи, а тому, рекомендовано доповнити освітній процес за ОП активними методами навчання (бізнес-симуляціями, діловими іграми, кейс-стаді, тренінгами, які сприятимуть набуттю здобувачами знань, вмінь і навичок, необхідних для здійснення підприємницької діяльності тощо). 2. Для реалізації ОП проваджувати в освітній процес дисципліни, які посилять наближеність ОП до потреб ринку авіації. 3. Доопрацювати методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт в частині надання орієнтовних тематик робіт та їх актуалізації. 4. Оновити та підтримувати у належному стані робочі навчальні програми з обов'язковим зазначенням компетентностей та ПРН, які вони забезпечують. 5. Запланувати розробку силабусів для більш зручної форми опрацювання матеріалу по кожній ОК студентами. 6. Мотивувати здобувачів до участі у Всеукраїнських олімпіадах з дисциплін ОП, брати участь у конкурсах науково-дослідних робіт студентів. 7. Активізувати напрям міжнародної мобільності здобувачів саме за даною ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Переглянути всі РНП на предмет наявності переліку компетентностей та ПРН згідно ОП та критеріїв оцінювання всіх видів аудиторної та поза аудиторної роботи. 2. Розробити методичні рекомендації для написання кваліфікаційної роботи для ОП. Головну увагу приділити тематиці кваліфікаційних робіт з урахуванням галузевих аспекту – підприємництва в авіації. 3. Систематично поширювати інформацію серед студентів стосовно відповідальності за використання плагіату та порушення умов академічної доброчесності. Можливо запровадити у 2 або 3 семестрі дисципліну «Академічне письмо», де забезпечити здобувачам вищої освіти опанування компетентностей з написання наукових текстів без порушення умов академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Активізувати наявність у викладачів публікацій пов'язаних із дисциплінами, які вони викладають 2. Забезпечити дисциплін власними науково-методичними матеріалами (навчальними посібниками, дистанційними курсами тощо). 3. Започаткувати розробку спільних із практиками методичних матеріалів . 4. Активізувати наукову роботу викладачів із залученням до наукових тем та проєктів студентів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Передбачити в подальшому облаштування пристосувань для осіб з особливими освітніми потребами. 2. Рекомендуємо осучаснити комп'ютерну техніку 3. Забезпечити перегляд та удосконалення навчально-методичного забезпечення. 4. Здійснити пошук та придбання необхідного програмного забезпечення 5. Покращити технічне оснащення лабораторій з урахуванням забезпечення окремих дисциплін.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Враховувати пропозиції роботодавців, професіоналів-практиків у забезпеченні освітнього процесу за ОП, Підтверджувати документально.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Доцільно вдосконалити сайт в контексті забезпечення інформативних рубрикацій, зручності навігації перегляду необхідної інформації, документації (сформувані окремий розділ, в якому будуть міститись всі нормативні документи), що посилить доступність та прозорість НАУ, обумовить кращу представленість НАУ для усіх зацікавлених осіб.

Критерій 10. Навчання через дослідження
не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

БАРДАСЬ АРТЕМ ВОЛОДИМИРОВИЧ